

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36161
Nom: Competitivitat, innovació i polítiques de R+D
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1316 - Grau Economia	Facultat d'Economia	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1316 - Grau Economia	Menció en Economia Industrial i de l'Empresa	OPTATIVA

COORDINACIÓ

MARUGAN GACIMARTIN JOSE MARIA

RESUM

L'assignatura *Competitivitat, innovació i polítiques de R+D* té per objecte analitzar els conceptes, variables i relacions que expliquen la competitivitat d'empreses, regions i països, i, per tant, el desenrotllament sostenible d'estos, i en les que la R+D'i, (o, en un el seu sentit més genèric, la Innovació), té un paper estratègic. Particularment, en el cas els països industrialitzats, on el component salarial en els costos de les empreses aconseguix cotes relativament elevades respecte dels països emergents.

s emergents.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS**Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No s'han especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Coneixements bàsics de Política Econòmica

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Aplicar els principis de l'anàlisi econòmica (decisió racional) al diagnòstic i a la resolució de problemes.

Capacitat d'aprenentatge autònom.

Capacitat de pensament crític.

Capacitat de treball en equip (incloent treball interdisciplinari).

Capacitat per a la cerca i l'anàlisi d'informació.

Capacitat per a la presa de decisions aplicant els coneixements a la pràctica.

Capacitat per manejar les tecnologies de la informació.

Comprendre el funcionament de l'economia a nivell agregat i l'efecte que hi tenen les distintes polítiques econòmiques.

Comprendre els efectes en el funcionament i els resultats dels mercats i les empreses de l'existència d'informació privada sobre la qualitat i la productivitat, així com les seues possibles solucions tant privades com públiques.

Comprendre els efectes sobre l'eficiència i l'equitat de les diferents estructures de mercat i la influència de les polítiques de regulació.

Comprendre els mecanismes que expliquen la distribució de l'activitat econòmica en l'espai i els processos de desenvolupament regionals i urbans.

Comprendre i aplicar el mètode científic, consistent a formular hipòtesis, deduir resultats comprovables i confrontar-los amb l'evidència empírica i experimental.

Comprendre les claus del funcionament de l'economia de mercat, la distinció entre raonaments normatius i positius i la diferència entre els conceptes d'equitat i eficiència.

Coneixement dels entorns econòmics espanyol, europeu i internacional, els sectors productius i el funcionament de les institucions.

Coneixement i comprensió de l'empresa i la seua organització funcional; els seus objectius i tècniques. Comprendre els processos de creació i desenvolupament de l'empresa i d'innovació.

Conèixer i comprendre el funcionament dels mercats de treball i els determinants del desocupació i els salaris.

Conèixer i comprendre els determinants del creixement sostenible a llarg termini d'una economia.

Conèixer i comprendre la naturalesa del comerç internacional i del marc financer en què es desenvolupa.

Conèixer i comprendre les distintes polítiques econòmiques instrumentals, sectorials i estructurals, així com el seu procés d'elaboració.

Conèixer i comprendre les principals fallades de mercat: béns públics i externalitats, així com les seues solucions, tant privades com públiques, i la seua influència sobre el medi i els recursos naturals.

Conèixer l'anàlisi i el disseny de les decisions estratègiques de l'empresa i les seues conseqüències.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Competitivitat: Concepte i àmbit d'aplicació

1. Competitivitat i productivitat. El curt i el llarg termini, estàtica i dinàmica, aspectes quantitius i qualitius
2. El mercat de treball i la productivitat
3. La competitivitat de les empreses i la competitivitat dels païses, i / o regions:
 - 3.1. L'Enfocament Conjuntural
 - 3.2. La Competitivitat de les empreses
 - 3.3. La competitivitat estructural: mesurament i indicadors

2. La competitivitat de les empreses

1. Enfocaments i Estratègies competitives empresarials
2. La competitivitat a través de la Història: paradigmes dominants
3. La gestió de la cadena de valor del producte i de l'empresa

3. Clúster, territori i competitivitat

1. Els orígens de l'activitat econòmica en un territori: com va començar tot
2. El paper del territori en la competitivitat de les empreses
3. La formació de clúster i les economies externes
4. La Política de competitivitat al territori: objectius i instruments

4. Competitivitat i innovació

1. El paper de la innovació en la competitivitat de les empreses
2. Definició i classes d'innovació
3. Visió lineal i interactiva de la innovació
4. La innovació en la cadena de valor de l'empresa

5. Els Sistemes d'Innovació

1. Definició
2. Components d'un SI i mecanismes d'interfície
3. Condicions d'eficiència d'un SI

6. La R+D i el Sistema d'Innovació.

1. Importància de l'subsistema Ciència i Tecnologia
2. El desenvolupament econòmic i la R+D. comparacions internacionals
3. Objectius de la política d'R+D+I
4. Instruments: Inversió pública i polítiques d'estímul a la R+D+I
5. Anàlisi d'eficiència i indicadors de resultats de la inversió en R+D

7. Competitivitat, models productius i innovació

1. Què és un model productiu
2. Fortalesa competitiva dels diversos "models productius"
3. El paper de la innovació en la reforma de el model productiu
4. Polítiques orientades a la reforma d'un model productiu: Objectius i instruments

8. Competitivitat i sostenibilitat

1. La competitivitat empresarial en el marc de el desenvolupament sostenible
2. Les noves estratègies empresarials
3. El sector públic i l'estratègia de sostenibilitat

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	30,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	10,00
Estudi i treball autònom	65,00
Preparació de classes	5,00
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00
Resolució de casos pràctics	5,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

Es combinaran classes teòriques (exposició a càrrec del professor amb la participació activa dels estudiants) i classes pràctiques (a partir del treball realitzat prèviament o en l'aula, pels estudiants).

AVALUACIÓ

La qualificació de l'examen final d'avaluació (compost d'una sèrie de preguntes de resposta alternativa) suposarà el 70% de la nota final de l'assignatura. La nota d'avaluació continuada suposarà el 30% de la nota final de l'assignatura, però només serà computada en cas que a l'examen final d'avaluació l'alumne aconseguixi l'aprobat. En cas contrari, la qualificació suspesa de l'examen final d'avaluació puntuarà el 100 % de la nota final de l'assignatura, cosa que no impedirà que la nota de pràctiques obtinguda, es guardi per a la segona convocatòria (Juliol) per ponderar-s'hi, si s'aconsegueix aprovar l'examen final d'avaluació extraordinari.

La nota d'avaluació continuada s'obtindrà mitjançant avaluació contínua, que ponderarà, entre d'altres, els extrems següents: actitud a les classes de pràctiques, realització i exposició de treballs de forma individual o en grups, proves i controls de coneixement, etc. d'avaluació continuada no seran recuperables.

BIBLIOGRAFIA

Tema 1. Competitividad: Concepto y ámbito de aplicación:

- World Economic Forum 2019: (http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf)

- Banco Mundial (2020) Informe Doing Business 2020: - <https://espanol.doingbusiness.org/es/data/exploreconomies/spain> - (<https://openknowledge.worldbank.org/>)

org/bitstream/handle/10986/32436/9781464814402.pdf)

Tema 2. La competitividad de las empresas:

- García Reche, A, Mas Verdú, F.: La Política Industrial. En García Reche, A, y Sanchez Andrés, A. (Coord.) (2015): Políticas económicas estructurales y de competitividad. Tirant lo Blanch
- Porter, M. (2009): Estrategia competitiva: técnicas para el análisis de la empresa y sus competidores. Pirámide
- Porter, M. (2009): Ser competitivo. Ed. Deusto

Tema 3. Clúster, territorio y competitividad:

- Porter, M. (2009): Ser competitivo. Deusto ediciones
- Porter, M. (2010): Ventaja competitiva: creación y sostenimiento de un desarrollo superior. Pirámide
- Krugman, P (1992): Geografía y comercio. Antoni Bosch
- Cioloma Guerrero, D. (2010): La dinamización de clústeres como política industrial territorial <https://es.slideshare.net/dcolomaguerrero/la-dinamizacion-de-clusters-como-politica-industrial-territorial>

Tema 4. Competitividad e innovación:

- García Reche, A, Más Verdú, F: La Política Industrial. En García Reche, A, y Sanchez Andrés, A. (coord.) (2015): Políticas económicas estructurales y de competitividad. Tirant lo Blanch
- OCDE (2006): Manual de Oslo. Guía para la recogida e interpretación de datos sobre innovación - OECD: Nacional Innovación Sistem (<http://www.oecd.org/science/inno/2101733.pdf>)
- Torrejón Velardiez, M. (2015): Política de Investigación y Desarrollo (I+D). Garcia Reche, A, y Sanchez Andrés, A (Coord.): Políticas económicas estructurales y de competitividad

Tema 5. Los Sistemas de Innovación:

- OECD: National Innovation System (<http://www.oecd.org/science/inno/2101733.pdf>)
- Navarro, M. (2001): Los sistemas nacionales de innovación: una revisión de la literatura. Documento de trabajo ¿ (<http://eprints.ucm.es/6759/1/26-01.pdf>)
- Hervás, JL. et alia: Sistemas nacionales de innovación: determinantes y acciones de política industrial. Evidencia empírica para la OCDE. Revista de economía Industrial, nº 383 (<http://www.minetur.gob.es/Publicaciones/Publicacionesperiodicas/EconomiaIndustrial/RevistaEconomiaIndustrial/383/José%20Luis%20Hervas.pdf>)
- Fernández de Lucio, I., Rojo de la Biseca, J., Castro-Martínez, E. (2003): Enfoques de políticas regionales de innovación en la Unión Europea. Delegación Española de la Academia Europea de Ciencias y Artes. Madrid (<https://es.scribd.com/document/104559784/Enfoques-de-Politic-as-Regionales-de-Innovacion-de-Ue>)

Tema 6. La I+D y el Sistema de Innovación:

- La I+D y el Sistema de Innovación: - Fundación COTEC. (Junio 2020): Informe COTEC http://informecotec.es/Tecnología_e_innovación_en_España (<https://online.flippingbook.com/view/1027758/8/>)
- Indicadores del Sistema Español de Ciencia, Tecnología e Innovación 2019. https://www.fecyt.es/es/system/files/publications/attachments/2019/12/indicadores_2019_web.pdf
- Torrerrejón Velardiez, M. (2010): Política de Investigación y Desarrollo (I+D). En García Reche, A, y Sánchez Andrés, A: Política económica estructural y de competitividad

Tema 7. Competitividad, modelos productivos e innovación:

- García Reche, A. (2010): El papel de la I+D en la mejora de nuevo modelo productivo español. En Jose Ma Zufiaur (coord.): Hacia un cambio de modelo productivo. Fundación Largo Caballero. Ministerio de Trabajo e Inmigración
- García Reche, A. (2013): El cambio de modelo productivo: ¿realidad o ficción? En Revista Pasajes, primavera 2013. PUV - <http://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/45545/62-69.pdf?sequence=1&isAllowed=y> - https://www.jstor.org/stable/pasajes.41.62?seq=1#page_scan_tab_contents

Tema 8. Competitividad y sostenibilidad

- García Perdiguero, T., y García Reche, A. (2013 y 2011): Cultura, políticas y prácticas de RSE en las

empresas del IBEX 35 (<http://www.observatoriorse.org.es/Publicaciones/Estudio%202014%20Cultura,%20Pol%C3%ADticas%20y%20Pr%C3%A1cticas%20de%20Responsabilidad%20Social%20de%20las%20empresas%20del%20IBEX%2035.pdf>)

- García Perdiguer, T., y García Reche, A. (1995): Crecimiento, competitividad y responsabilidad: la encrucijada europea. La responsabilidad social de las empresas y los nuevos desafíos de la gestión empresarial. PUV (<http://portal.ugt.org/claridad/numero10/tomas.pdf>)

- Antonio Ferrer Sais <http://www.observatoriorse.org.es/Publicaciones/La%20Responsabilidad%20Social%20de%20las%20Empresas%20y%20la%20necesidad%20del%20Di%C3%A1logo%20Social.pdf>

- Porter, M. y Kramer, Mark, R. (2006): Estrategia y sociedad. Harvard Business Review. América - Latina (<http://www.cepb.org.bo/urser/wpcontent/uploads/2014/12/E33.pdf>)

- Porter y Kramer (2011): Creating Shared Value. How to reinvent capitalism- and unleash a wave of innovation and growth publicado por Harvard Business Review